

Exodus

Lekció: Róm. 8.18-39
Textus: 2Móz. 9.13-10.29

2005. máj. 22.
Gazdagrét

Az egész föld Ura

Mózes és az egyiptomi 10 csapás történetének folytatását olvastuk ma. Korábban két nagy témára figyeltünk ebben a történetben. Először azt próbáltuk megérteni, hogy Isten megkeményítette a fáraó szívét. Láttuk, hogy a halál és elnyomás szolgája újra és újra ellenáll Isten akaratának, szívét megkeményíti, egészen addig, amíg be nem teljesedik rajta Isten ítélete. Szó esett arról is, hogy a történetet láthatjuk Isten és Egyiptom isteneinek összeütközéseként, valóságos szellemi-lelki erők összezsapásaként. Egyiptom mágusai a sötétség erőit manipulálják az isteni erőkkel szemben.

A mai napon arra mutatok rá, hogy az egyiptomi tíz csapás leírásában hogyan formálódik ki, hogy a teremtő Isten az egész föld Ura. S bár mindezt közülünk kevesen vitatják, valamint többször esett róla szó, mégis úgy látom, hogy nagy szükségünk van arra, hogy az Ige alapvetően formáljon át bennünket ebben a kérdésben. Az a tapasztalatom, hogy gyakran korlátozzuk Isten úr-voltát az egyházra. Mintha Isten csak az egyházban, az ő népének, közelebből a gyülekezetnek lenne a feje. Nehéz elfogadnunk, hogy Jézus Krisztus Úr a kellemetlen szomszédunk, a nehezen elhordozható főnökünk, a nehéz családtag felett. És akkor még nem is ejtettünk szót az életünket meghatározó, sőt, gyakran megszorító, korlátozó gazdasági folyamatokról és törvényszerűségekről, helyi és világméretű a politikai eseményekről, népekről és nemzetekről, az egész teremtett világról. Adja Isten Szentlelke, hogy minél hatalmasabbnak lássuk őt!

I. Hirdessék nevem az egész földön!

Isten parancsol Mózesnek, aki odaáll a fáraó elé és bejelenti a hetedik csapást. Ha a fáraó nem bocsátja el Izrael népét, akkor Isten minden csapását rábocsátja. Utána így folytatja: „*Mert már kinyújtottam a kezemet, és megvertelek téged és népedet dögvésszel, úgy, hogy kipusztulhattál volna a földről.*” Isten már rég befejezhetné volna a fáraó gyözködését, aki nem enged neki. Hányszor könyörgött a fáraó Mózeshez, egy-egy csapás súlya alatt, hogy imádkozzon szabadulásért. Azután hányszor gondolta meg magát... Már az előző csapások végzetesek lehettek volna, és csak az Úr döntésén múlt, hogy nem így történt. Miért várt Isten? Mi a célja a csapások sorozatával? Így szól: „*De mégis megtartottalak, hogy megmutassam neked az erőmet, és hirdessék nevemet az egész földön.*”

Hajlamosak vagyunk, hogy az egész történetet csak Isten népe, Izrael szemszögéből olvassuk. Mintha Isten és az ő népe belterjes történetéről, másra nem tartozó magánügyéről lenne szó, amihez nem sok köze van – az egyiptomin kívül – a többi népeknek, az egész világnak. „Foglalkozzanak ezzel azok, akiknek különös és egyéni érdeklődése Izrael Istene.” – mondanák ma sokan. Ezzel szemben Isten nem pusztán Izraellel és Egyiptommal van elfoglalva. Nem kizárólag Izrael szabadulásának a története ez. Hiszen Isten minden népek Istene, és a célja az, hogy neve ismertté legyen az egész földön. Abban a világban, amit ő hozott létre, aminek ő viseli gondját, amit ő szeret az alkotó szeretetével. A fáraó szünni nem akaró ellenállása, az engedékenység és ellenszegülés szabályos váltakozása, Mózes és Áron hűségese kitartása, a csapások egyre súlyosbodó terhe mind azt szolgálja, hogy az Úr ereje és hatalma ismertté legyen az egész földön. „*De mégis megtartottalak...*” Megtartja a fáraót – de itt már ítéletre tartja meg azt, aki megkeményíti szívét. Mindezt azért teszi, hogy hirdessék mind a mai napig, hogy az Úr megszabadít az elnyomástól és a haláltól, összetöri a kegyetlen és gyilkos uralkodó hatalmát, lerombolja annak munkáját, aki mindig a halált szolgálja az élettel szemben. Ez nem az egyház

belterjes története, hanem az élet fejedelmének mindenek felett való hatalma! Az egész földre nézve cselekszik.

„*Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy, szenteltessék meg a te neved.*” – imádkozik Isten népe, imádkozunk mi magunk a szabadító Jézus Krisztus szavaival újra és újra. Jézus azért élt, sőt, azért élt és halt meg, hogy az Atya nevét hirdessék, ismerjék és tiszteljék az egész földön. Nem pusztán az egyházban, nem kizárólag követői között, hanem az egész földön. „*Menjete el szerte az egész világba, hirdessétek az evangéliumot minden teremtménynek.*” (Mk. 16.15) Az egész teremtett világnak, mert minden, az egész, az Atyáé. Akiket imádkozni tanít, „szenteltessék meg a te neved”, azokat mindenekhez küldi, mert mindent megváltott halálával és feltámadásával.

Ezzel az imádsággal kezdhethetünk bekapcsolódni abba, ami oly fontos Isten számára. Vajon hogyan látja Jézus, mennyire formál bennünket az, amire imádkozni tanított? Vajon együtt dobban-e szívünk az övével, vágyjuk-e látni, hogy „hirdessék az ő nevét az egész földön”? Túlmutat-e látásunk önmagunkon, az egyházon, és felöleli-e az egész földet? És ezt nem valamiféle pragmatikusan értelmezett missziói szempontból kell egyen-egyenként meggondolnunk, tudniillik hogy növekednie kell a gyülekezetnek. Sokkal inkább lelkiségről, az Úrral való kapcsolatunk elevenségéről és valóságáról van szó. Hogy azonosulunk-e Jézussal, hogy olyanná leszünk-e, amilyen ő, ez keresztyén életünk legfőbb kérdése. Jézus Krisztus minden szava és tette, egész lénye egy szempontból ragadható meg: „szenteltessék meg a teneved!” Mindent az Atya akarata szerint, az ő dicsőségéért tesz. Kérjük őt, hogy ezt a lelkületet, ezt az irányultságot, ezt az egész világra kiterjedő isteni szándékot formálja meg bennünk. Lássuk, hogy Isten az egész világ Ura!

II. A teremtett világ Ura

Fontos látnunk, hogy az egyiptomi tíz csapás mindegyike a természet világához kapcsolódik. Nem önkényes ítélete Istennek, aki például idegen hadsereget is fordíthatott volna Egyiptom ellen. Nem is lehet ezeket a jelenségeket a „csodás” jelzővel illetni, hiszen mindaz, ami Egyiptom földjét érte megtalálható volt az élet mindennapi menetében. Ugyanakkor az is téves lenne, ha pusztán természetes magyarázatot szeretnénk adni a történetekre. A csoda és a természet mindennapi működése között lássuk az eseményeket úgy, mint az elszabadult természet jelenségeit. A teremtett világ nem úgy működik, mint normálisan, a hétköznapi jelenségek eltorzulnak, irtózatossá méreteket öltenek és pusztító intenzitással sújtanak. Mi áll mindezek háttérében?

Az isteni törvénytől eltérő társadalmi rend. A fáraó fenyegeti Isten teremtési szándékait. Az Úr teremtésbeli parancsa: szaporodjatok és sokasodjatok. Ez az isteni áldás bontakozik ki Izrael életében, akik elszaporodtak, megsokasodtak Egyiptomban (1.7). A fáraó viszont szembekerül az áldást adó Istennel. Félelmében, hogy túl sokan lesznek Izrael fiai, valamint mérhetetlen és kielégíthetetlen haszon utáni vágyában embertelen körülmények között dolgoztatja a hébereket, majd elrendeli, hogy minden újszülött fiúgyereket el kell pusztítani. Ahol azonban az Istentől való törvényeket lábbal tiporják a társadalmi kapcsolatokban, ott nem csak az emberek élete, hanem az egész föld megromlik. Ahol a fáraó az élet Istene ellen fordul parancsával, ott Isten teremtett világa is kifordul magából. A tíz csapásban azt látjuk, amint a természet kitör normális keretei közül, és szabadjára eresztetik. Mindennek nyomában káosz és pusztulás jár. A víz már nem víz, a betegségek pusztítóak, a rovarok minden mértéken felül elszaporodnak.

A jégeső olyan, amilyen még nem volt, mióta emberek lakják Egyiptomot – olvassuk. Figyeljük a pusztítás mértékét: „*Elverte a jégeső egész Egyiptomban mindazt, ami a mezőn volt: embert és állatot, a mező minden fűvét is elverte a jég, összetördelte a mező minden fáját.*” A jégesőt követő sáskajárás hasonlóan totális: amit meghagyott a jégeső, azt mind felfalták a sáskák. (Az eredeti szövegben 11-szer szerepel a „mind” szó a 12-15 versekben.) A kilencedik csapásban tapintható, sűrű sötétség borítja Egyiptom földjét. A teremtés a visszájára fordul. Hiszen Isten így szólt a teremtés hajnalán: „*Legyen világosság! És lett világosság. ... elválasztotta ... Isten a világosságot a sötétségtől.*” (1Móz. 1.3-4) Amit Isten elválasztott, az most összekeveredik... A

sötétség, a káosz, a pusztulás szedi áldozatai Egyiptomban. Ahol az uralkodó az élet Istene ellen tör, ott az élet a visszájára fordul.

Korábban nem látott módon megszorodnak az árvizek Kelet-Magyarországon, mert a gátlástalan fakitermelés következtében az eső és az olvadó hó feltartóztatás nélkül zúdul le a hegyoldalakon Ukrajnában. Kipusztul a Tisza élővilága, mert az aranybányászathoz használt cianos oldószer baleset következtében végzetes szennyezést okoz. Éhség és betegségek pusztítanak naponta tízezreket Afrikában, miközben a világ gazdagabb felén fegyverekre és katonai fejlesztésekre a szükséges segélyek sokszorosát költik. A – gyakran korlátozhatatlannak tűnő – széndioxid kibocsátás és az ezzel járó felmelegedés következtében olvadnak a gleccserek az Alpoknak, zsugorodnak a sarki jégtakarók. Jéghegyek szakadnak le és indulnak útnak. Apokaliptikus próféciák hangzanak: leállhat a Golf-áramlat, újabb jégkorszak köszönhet be az északi féltekén. A beköszöntő éhínségek és nyomorúságok újabb háborúk kiobbantói lehetnek... Mindezeket folyamatosan halljuk mindannyian.

De milyen összefüggésbe ágyazzuk a híreket? Hogyan magyarázzuk a kialakuló helyzetet? Mit jelent ebben az összefüggésben, hogy Isten az egész föld Ura?

Bár nem mindent látunk tisztán, és nem egyezik mindenben a szakemberek véleménye, a bibliai igazságot bizonyos jelenségek kapcsán világosan szemlélhetjük. Ahol az önzés, a mindennek előtti haszon, a pénz uralma nyer teret, ott idővel a teremtett világ eltorzul, az élet ellehetetlenedik – mindannyiunk számára. Van, ahol ez egyértelműen megmutatkozik, pl. a tiszai árvizek esetében, és van, ahol ez sokkal összetettebb és nehezebben követhető, pl. a globális felmelegedés okai és következményei tekintetében. Mire hív bennünket, hogy Isten Jézus Krisztusban mindennek Ura?

Először is hitre és bizalomra. Amint esetleg szaporodnak az apokaliptikus próféciák, úgy válik az emberiség egyre agresszívebbé és/vagy egyre reményvesztettebbé. Mi azonban hisszük, hogy Isten tartja kezében mindazokat a folyamatokat, amelyek fenyegethetik az életet. Bizonyosságunk van arról, hogy az utolsó szó – globális értelemben is – az életé, hiszen Isten Izrael szabadulása, majd Jézus Krisztus váltsága által új eget és új földet teremt. E világ fáraói mindvégig ellenállhatnak neki, a szabadulást és újjáteremtést semmi nem hátráltathatja.

Másodszor egyszerűbb és elégedettebb életre. Ha belátjuk, hogy az élet a mai formájában nem fenntartható, ha hisszük, hogy a teremtő Isten ajándékainak sáfárai vagyunk, érzük be kevesebbel. Elgondolkodtató, hogy ha a világban a jobbnak mindig a több, a nagyobb, az erőteljesebb számít, miért van az, hogy leggyakrabban mi is csak ezt tartjuk szem előtt? Isten szempontjából a jobb lehet a kevesebb, az egyszerűbb, a gyengébb.

Harmadszor tudatos, stratégikus döntésekre. Munkahelyi pozícióinkban, egyéb helyeken újra és újra döntéshelyzetbe kerülünk. Választhatunk, hogy a pénz, a profit, az elnyomás, a halál uralmát, vagy az élet, az áldás, azaz Isten uralmát képviseljük egy-egy helyzetben. Ha folyamatosan imádkozzuk, „*Szenteltessék meg a te neved*”, és egyre inkább átjár bennünket ennek igazsága, bizonyára nemcsak felismerjük, hogy mi az Úr szerinti választás, de lesz elég erőnk és bátorságunk őt választani. És bár mindeddig úgy tűnik, a fáraó eredményesen ellenáll az Úr követeinek, Isten munkája feltartóztathatatlanul halad előre. ÁMEN!